

Boboqulov Sherzod Sherqulovich

Ilmiy rahbar:

Murodjonova Mohlaroyim

Samarqand davlat Chet tillar instituti Narpay xorijiy tillar fakulteti 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: *"Media-ta'lim va media-savodxonlik" ning asosiy qoidalari, ushbu innovatsion texnologiyaning o'rta ta'lim va oliy ta'lim muassasalari o'qituvchilari bilan ishlashda dolzarbligi va afzalliklari ko'rsatilgan.*

Kalit so'zlar: *Media ta'lim, media savodxonligi, model, innovatsiya, informatsion, motivatsion.*

KIRISH

O'rta ta'lim va oliy o'quv yurtlarida media ta'limni joriy etish muammosi tobora dolzarb bo'lib bormoqda. O'rta ta'lim o'qituvchilari va oliy o'quv yurtlari o'qituvchilari o'zlarining pedagogik faoliyatlarida media-ta'lim imkoniyatlaridan foydalanishga faol qiziqish bildirmoqdalar, bu borada professor-o'qituvchilar o'z salohiyatlarini ro'yobga chiqarmoqdalar. Ishlab chiqarilgan mahsulotlarni ilmiy, uslubiy va o'quv-uslubiy ta'minlash masalalari yangilanmoqda.

Mahalliy media-ta'limni rivojlantirish istiqbollari va media-ta'lim tendentsiyalari haqida gapirganda, ular orasida o'rta ta'lim o'qituvchilari va universitet o'qituvchilari tomonidan innovatsion rivojlanish jarayonida quyidagi asosiy yo'nalishlarni ajratib ko'rsatish mumkin.

- birinchidan, fan, o'rta ta'lim va oliy o'quv yurtlarini yanada rivojlantirish, media ta'limning ilmiy-uslubiy, uslubiy vositalari;

- ikkinchidan, pedagog kadrlarni qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish bo'yicha ishlar;

- uchinchidan, yosh avlodning huquqiy va fuqarolik ongini shakllantirishda etakchilik tajribasidan foydalanish, ularning intellektual va ijodiy salohiyatini yuksaltirishga yordam beradigan ijtimoiy ahamiyatga ega media-ta'lim loyihalarini amalga oshirish va ommalashtirish uchun ilmiy va o'quv markazlarini tashkil etish;

- to'rtinchidan, o'rta ta'lim, universitet va mamlakatimiz fuqarolarining uzluksiz media ta'limi, uzluksizligini ta'minlash;

- beshinchidan, umumta'lim, oliy ta'lim va qo'shimcha ta'lim muassasalarida ommaviy axborot vositalarining ijodkorligini rivojlantirish, o'z media mahsulotlarini yaratish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish.

Ushbu yo'nalishlarni amalga oshirish, uning muhim yo'nalishlaridan biri o'rta ta'lim o'qituvchilari va universitet professor-o'qituvchilari bilan media ta'lim va uning tarkibiy qismlarini joriy etish bo'yicha ish olib borishdir. "Media-ta'lim va Media-savodxonlik" ilmiy-o'quv markazining vazifalari media-ta'lim va media-savodxonlik

sohasidagi tadqiqotlarning innovatsion yo'nalishlarini ishlab chiqish jarayonida amalga oshiriladi. Media ta'lim sohasida universitet va ilmiy-ta'lim markazi ta'lim salohiyatini integratsiya media ta'lim va media savodxonligi sohasida etakchi xorijiy ilmiy-ta'lim markazlari bilan xalqaro ilmiy-tadqiqot makon va hamkorlik integratsiya uchun shart-sharoitlar yaratish kooperatsiya aloqalarini yo'lga qo'yish demakdir.

"Media ta'lim va media savodxonlik "o'rta maktab o'qituvchilari va universitet professor-o'qituvchilari bilan ishlashning asosiy maqsadi" shaxsning motivlari, bilimlari, ko'nikmalari, qobiliyatlari yig'indisi (ko'rsatkichlar, motivatsion aloqa, axborot, idrok etuvchi, izohlovchi baholash, amaliy-faoliyat, ijodiy, xilma-xil, shakl va janr media matnlarni tanlash, ishlatish, tanqidiy tahlil qilish, baholash, yaratish va uzatishga qo'shgan hissasi, murakkab jarayonlarni tahlil qilish. media faoliyati") media savodxonligini rivojlantirishga qaratilgan.

Media-ta'lim sohasidagi ilmiy-o'quv markazining ushbu modelini asoslashda media savodxonligining asosiy xususiyatlari quyidagicha keltirilgan.

1) media savodxonligining motivatsion ko'rsatkichiga ko'ra: tematik, hissiy, epistemologik, gedonistik janrlarning keng doirasi. Intellektual, psixologik, ijodiy, axloqiy, estetik, estetik media matnlari bilan motivlar;

2) aloqa indikatoriga ko'ra: har xil turdagi ommaviy axborot vositalari va media matnlari bilan tez-tez aloqa qilish;

3) informatsion ma'lumotlar indeksiga ko'ra: eng asosiy atamalar bilim, media va media ta'lim nazariyalari, media tilining o'ziga xos xususiyatlari, media janrlarini rivojlantirish asoslari konvensiyalari, tarixning asosiy faktlari, media madaniyatini rivojlantirish, media madaniyat arboblarining ijodi va boshqalar.;

4) idrok orqali muallifga: "birlamchi" va "ikkilamchi"ning asosiy tarkibiy qismlarini saqlab qolgan holda media matn muallifi bilan identifikatsiya qilish

5) talqinga ko'ra baholovchi (analitik) ko'rsatkich: yuqori darajada rivojlangan tanqidiy fikrlashga asoslangan turli omillarni hisobga olgan holda jamiyatdagi media faoliyati jarayonini tanqidiy tahlil qilish qobiliyati;

6) amaliy faoliyat uchun ba'zi ko'rsatkichlar: mustaqil tanlash, turli janr va janrdagi media matnlarini yaratish / tarqatish bo'yicha amaliy ko'nikmalar, ommaviy axborot vositalari sohasida faol o'zini o'zi tarbiyalash ko'nikmalari;

7) ijodiy ko'rsatkichga ko'ra: ommaviy axborot vositalari bilan bog'liq turli xil faoliyat turlarida ijodkorlikning o'ziga xos darajasi (idrok, o'yin, badiiy, tadqiqot va boshqalar.).

Shuning uchun ilmiy-ta'lim markazining faoliyati, o'rta ta'lim o'qituvchilari va oliy o'quv yurtlari professor-o'qituvchilarining asosiy maqsad va vazifalariga yo'naltirilgan media-ta'lim faoliyati ilmiy-uslubiy va o'quv hisoblanadi. ta'lim bilan bog'liq muammolarni hal qilish. "Media-ta'lim va Media-savodxonlik" modelini amalga oshirish asosida o'qituvchilarning media-savodxonligini rivojlantirishning asosiy vazifalari amalga oshirilmoqda va bu o'rta ta'lim va universitetlarda media-ta'lim faoliyatini samarali amalga oshirishga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Vedeniye v ekrannuyu kulturu. Novie audiovizualnie texnologii //Razlogov K.E., Ioskevich Ya.B., DukovE.V. i dr. M., 2005. 344 s.
2. Zaznobina L.S. Standart mediaobrazovaniya, integrirovannogo s razlichnimi shkolnimi dissiplinami //Standarti i monitoring v obrazovanii. 1998. № 3. S. 2634.
3. Muryukina Ye.V., Chelisheva I.V.Razvitiye kriticheskogomishleniyastudentov pedagogicheskogo vuza vramkax spetsializatsii «Mediaobrazovaniye»: ucheb. posobiye dlya vuzov / otv.red. A.V. Fedorov. Taganrog: Izd-vo Kuchma, 2017. 162 c.
4. Osnovi ekrannoy kulturi. Sikl programm / Ruk. Yu.N. Usov. M., 2018. 60 s.
5. Fedorov A.V. Mediaobrazovaniye: istoriya, teoriya i metodika. Rostov n/D.: Izd-vo SVVR,2011. 708 s.